

Provinciale Conferentie De toekomst van Rijnenburg 28-5-2021

Inleiding

De organisatoren noemen drie onderdelen voor de conferentie:

- Waarden: historie, kwaliteiten en eigenschappen
- Maatschappelijke opgaven: de bestuurlijke invulling, RSU, Provinciale Omgevingsvisie, Nationale Omgevingsvisie
- Perspectief: chat met genodigden / studio gesprekken

Aanleiding voor de conferentie vormt de Motie Conferentie “Rijnenburg energie om te wonen” aangenomen door PS 11-11-2020. De motie spreekt expliciet de mening uit “– dat planontwikkeling van de polder Rijnenburg integraal inhoud moet krijgen waarbij ruimte voor groen, recreatie, grootschalige duurzame woningbouw en grootschalige winning van schone energie op termijn in samenhang kunnen ontwikkeld; – dat alle bovenstaande partijen elkaar daarbij nodig hebben; – dat praten over dezelfde feiten en uitgangspunten kan helpen bij het komen tot compromissen.”

Onze inbreng sluit aan op de expliciete formulering van de motie. We onderscheiden in onze bijdrage drie kernvragen waarover onenigheid bestaat en opheldering zou moeten worden gezocht.

1. Wat ging er vooraf?

- 1.1 Het participatieproces is mislukt
- 1.2 Rapporten over het hoorbare geluid uit 2018 en 2019 genegeerd
- 1.3 Raadsbesluit Energielandschap 9 juli 2020 niet goed uitvoerbaar

2. Waar staan we nu?

- 2.1 Het Energielandschap verkeert in een impasse: er is geen goed plan
- 2.2. Woningbouw Rijnenburg wordt op de lange baan geschoven
- 2.3 Het groen is verdwenen

3. Hoe verder?

- 3.1 Integraal gebiedsplan
- 3.2 Provinciale Omgevingsvisie

1. Wat ging er Vooraf?

We moeten eerlijk fouten uit het verleden erkennen zodat we lessen kunnen leren voor de toekomst.

1.1 Het participatieproces is mislukt

Het participatieproces (medio 2017 tot oktober 2018), waarbij de burgercoöperatie Rijnne Energie als initiatiefnemer was aangewezen, **is mislukt**. Het SCP rapport Barstjes in de lokale Gemeenschap, conflicten in verduurzamingsplannen (Wouter Mensink maart 2021) geeft op grond van vele gesprekken met betrokkenen een gedegen analyse van het mislukte participatieproces in de case-studie over Rijnenburg. Het SCP onderzoek concludeert dat de **doelen voor bewoners vooraf niet duidelijk** waren en dat de doelen tussentijds door de politiek werden veranderd en bijgesteld. Ook was er vooraf geen politieke overeenstemming over mogelijke woningbouw.

We noemen enkele voorbeelden van de politieke onduidelijkheid:

- Het Startdocument Rijnenburg (raadsbesluit 6-7-2017) noemde geen concrete doelstelling over de hoeveelheid op te wekken duurzame energie.

– Het Startdocument sprak van het ontwikkelen van verschillende scenario's waaronder een scenario met alleen zon. Dit scenario verwierf sterke voorkeur van omwonenden. Later bleek dat er voor bewoners geen keuze was tussen scenario's, hoewel die verwachting was gewekt. Er moest koste wat kost een combinatie komen met zoveel mogelijk zon en wind. Het participatieproces bleek er slechts voor de show te zijn.

- Het Startdocument sprak van een integrale benadering waarbij een afweging van verschillende bestemmingen zou moeten worden gemaakt. In plaats van een integraal plan werden alleen scenario's voor een eenzijdig "energielandschap" ontwikkeld.

Toekomstige woningbouw kwam volgens het SCP later steeds meer in de discussie naar voren maar een integrale benadering voor de gebiedsplanung is niet gemaakt. Ook de term "pauzelandschap" bood weinig verheldering. Volgens het startdocument zou het energielandschap een tijdelijk pauzelandschap zijn tot 2030. De einddatum is echter steeds verder opgeschoven en werd uiteindelijk door de Utrechtse coalitiepartijen verschoven naar 2040.

Het gestarte participatieproces met een geselecteerde groep van bewoners in de Uitnodigingsgroep mislukte in april 2018. Een meerderheid bewoners trad uit de Uitwerkingsgroep omdat zij zich niet serieus genomen voelde. Daarna werd de groep opgeheven.

Oplossingen vragen een brede benadering voor de gebiedsinrichting, aldus concludeert het SCP rapport. Dit zou kunnen worden neergelegd in omgevingsvisies waarbij een integrale benadering wordt gekozen. **Begrippen als "energielandschap" of "pauzelandschap" bieden geen goed uitgangspunt voor een integrale gebiedsbenadering.**

1.2 Rapporten hoorbare geluid bij ongunstige wind 2018 en 2019 genegeerd

Een belangrijk punt dat de bewoners in de Uitwerkingsgroep wel hebben bereikt is dat een opdracht is gegeven aan het adviesbureau DGMR voor onderzoek naar het hoorbare geluid per uur en per etmaal bij ongunstige wind ten opzicht van het geluid van de snelwegen. **Wettelijke geluidsnormen voor windturbines bieden weinig bescherming omdat deze uitgaan van jaarlijkse gemiddelden** terwijl geluidsoverlast vooral ontstaat bij ongunstige wind.

Volgens het DGMR rapport over het *hoorbare geluid buiten de polder* is gebleken dat bij ongunstige wind op 9 meetpunten in Nieuwegein en De Meern (op afstanden van 800 tot 1300 meter van de geplande turbines aan de overzijde van de snelwegen) sprake was van meerdere uren hoorbaar en licht hoorbaar geluid. Vooral tijdens uren in de nacht. In november 2018 onthulde BVRB het bestaan van een niet gepubliceerd onderdeel van het DGMR rapport over het *hoorbare geluid in de polder*. Hieruit bleek dat de turbines op een meetpunt midden in de polder aan de Nedereindseweg bij ongunstige wind 23 uur per etmaal hoorbaar zouden zijn. Dit meetpunt ligt precies midden in het beoogde woningbouwgebied. Wethouder Van Hooijdonk antwoordde op vragen van raadsleden dat zij twijfels had aan de bruikbaarheid van de onderzoeksmethode van DGMR voor meting van geluid in de polder en dat zij daarom de gegevens niet aan de raad hadden verstrekt. Er werd besloten tot een Second Opinion rapport (adviesbureau Cauberg en Huygen september 2019). Het Second Opinion rapport gaf een volledige bevestiging van de eerdere conclusies van DGMR over het hoorbare geluid in de polder. De DGMR conclusies waren onverkort van toepassing ook voor het geluid in de polder, aldus het Second Opinion Rapport.

Pas bij toezending van het definitieve College voorstel Rijnenburg (in februari 2020) werd het Second Opinion Rapport (van september 2019) aan de raad verstrekt in een bijlage waarbij het DGMR rapport over het geluid in de polder aanvankelijk werd "vergeten" en

later als bijlage 4a aan de stukken werd toegevoegd. De meeste raadsleden hadden en hebben deze rapporten niet gezien. De bijlages zijn inmiddels weer van de site verwijderd. Mede door de kritische gegevens over het geluid in de polder kwamen projectontwikkelaars en grondeigenaren (verenigd in de Kopgroep Rijnenburg) echter in de loop van 2019 steeds duidelijker tot de eensgezinde conclusie dat windturbines niet zijn te combineren met toekomstige woningbouw. De Kopgroep publiceerde eind 2019 het Appel Rijnenburg (een integraal plan met woningen, groen en recreatie in combinatie met een zonne-park). **De kritische geluidsrapporten uit 2018 en 2019 werden door het College stelselmatig verzwegen en gebagatelliseerd.** Het College, evenals Rijne Energie c.s., verwees steeds naar de (gebrekkige) wettelijke geluidsnormen en noemde 800 meter een veilige afstand tot omringende woonkernen.

Gemeentelijke regie

Na de opheffing van de uitwerkingsgroep nam gemeente zelf de regie voor de afronding van het participatieproces met drie presentaties van vijf verschillende scenario's die in oktober 2018 werd afgerond.

Daarna nam het College zelf het proces volledig over en kwam in februari 2019 met een Concept College Voorstel met een eigen zesde (maximale) scenario dat niet aan omwonenden is voorgelegd en rechtstreeks aan de raad werd gestuurd. Op voorstel van D66 (juni 2019) werden uit het oorspronkelijke maximale voorstel drie van de elf turbines geschrapt uit het midden gebied. Hiermee zou volgens D66 woningbouw in het zuidelijk deel van de polder (aan weerszijden van Nedereindseweg) te combineren zijn met de windturbines in het noordelijke deel van de polder. Deze conclusie van D66 was voorbarig zoals later bleek uit de later gepubliceerde kritische geluidsrapporten. **De Kopgroep van grondeigenaren en projectontwikkelaars was inmiddels tot de conclusie gekomen dat grote windturbines, zoals voorzien in het College voorstel, toekomstige woningbouw zullen blokkeren.**

1.3 Raadsbesluit Energielandschap 9 juli 2020 niet goed uitvoerbaar

In februari 2020 komt het College met het definitieve Collegevoorstel. Dit voorstel behelst een zoekgebied voor 8 turbines in Rijnenburg en Reijerscop van ca. 240 meter tiphoogte (of hoger) en 230 ha voor zonne-energie in Rijnenburg. Op 9 juli 2020 stemt een krappe meerderheid van de raad in met de "Visie en Uitnodigingskader voor het energielandschap Rijnenburg en Reijerscop". Initiatiefnemers werden opgeroepen om voor 1 november 2020 initiatiefvoorstellen in te dienen. Deze zijn echter afhankelijk van de vereiste medewerking van grondeigenaren. Het College heeft steeds aangegeven dat medewerking van grondeigenaren noodzakelijk is voor het realiseren van het gewenste energielandschap, omdat de gemeente zelf slechts weinig grond in de polder bezit.

Oproep geen medewerking te verlenen

Na het raadsbesluit doet BVRR samen met de bewonersgroep Reijerscop op 31 juli 2020 een Oproep van Bewoners aan Grondbezitters in Rijnenburg en Reijerscop om geen medewerking te verlenen aan het energielandschap dat een combi-plan is van wind- en zonne-energie. Ook de Kopgroep van grondeigenaren en projectontwikkelaars spreken als hun mening uit dat de turbines plannen voor toekomstige woningbouw blokkeren en roept eveneens op om geen medewerking te geven aan het Energielandschap. Al snel bleek: er is geen enkel draagvlak voor de windturbines, niet bij omwonenden en niet bij grondeigenaren.

Mager initiatiefvoorstel Rijne Energie c.s.

Rijne Energie c.s. krijgen geen enkele medewerking van particuliere grondbezitters in Rijnenburg. Ook in Reijerscop weigert 90% van de boeren en grondbezitters mee te

werken, met uitzondering van één melkveehouder aan de uiterste westzijde van Reijerscop. Het huidige voorstel van Rijne Energie c.s. behelst slechts 3 turbines, waarvan 2 op gemeentegrond in Rijnenburg en 1 turbine aan de uiterst westelijke zijde van de polder Reijerscop op grote afstand van de andere twee turbines. Daarnaast bevat het voorstel slechts 6 ha zonne-energie in Rijnenburg plus 20 ha. zonne-energie op de Nedereindse Plas. De totale opbrengst van dit ingediende plan is 45 GWh aan windenergie (3x15 GWh) en 18 GWh aan zonne-energie (26 x 0,7 GWh) volgens de gemeentelijke berekeningen. Samen is dit 63 GWh. Het oorspronkelijke plan omvatte 230 ha zonne-energie (160 GWh) en 8 turbines met 120 GWh aan windenergie.

2. Waar staan wij nu?

2.1 Het Energielandschap verkeert in een impasse: er is geen goed plan

Er is geen goed plan voor substantiële opwekking van duurzame energie in Rijnenburg. De gemeente heeft Rijne Energie (samen met Eneco en BHM Solar) geselecteerd als initiatiefnemer. Tegelijkertijd is er een nieuwe termijn tot 19 mei 2021 open gesteld voor initiatiefnemers om nog met aanvullende voorstellen te komen. Ondertussen heeft de gemeente alvast juridisch advies gevraagd over een samenwerkingsovereenkomst met Rijne Energie c.s. en over onder meer juridische mogelijkheden tot onteigening van grond voor aanleg van aansluitingskabels en toegangswegen over gronden van particuliere eigenaren die tot nu toe niet willen meewerken.

Het glas voor duurzame energie is nog niet eens voor een kwart gevuld

Naar onze opvatting is de uitnodiging aan initiatiefnemers mislukt. Door ontbrekende medewerking van particuliere grondeigenaren in zowel Rijnenburg als Reijerscop levert het plan van Rijne Energie c.s. levert slechts 63 GWh aan duurzame energie in plaats van de beoogde 280 GWh. Bovendien staat die ene turbine aan de westzijde van Reijerscop volstrekt geïsoleerd.

“Door nu al een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met Rijne Energie c.s. over een zeer mager plan voor duurzame energie-opwekking blokkeert u een veel beter alternatief. Met alleen zonne-energie in een zonnepark van 230 ha. kan een veel grotere opbrengst van 160 GWh worden gerealiseerd”, aldus de “BVRB Inbreng t.b.v. het Debat over het Selectiebesluit op 8 april 2021” (zie link).

2.2 Woningbouw Rijnenburg wordt op de lange baan geschoven

In de RSU 2040 (Ruimtelijke Strategie Utrecht) kiest Utrecht voor drie fases voor woningbouw. Er moeten tot 2040 60.000 woningen worden gebouwd. De eerste fase is binnenstedelijke woningbouw en de tweede fase is geprojecteerd bij nog te realiseren OV-knooppunten aan de randen van de stad zoals de zogenaamde A12-zone. Rijnenburg is geplaatst in de laatste fase en de mogelijke bouw gaat niet voor 2035 van start, aldus de RSU. De huidige situatie van het woningtekort in Utrecht is nijpend. De huidige binnenstedelijke woningbouw blijft steken op zo'n 2.000 tot 2.500 per jaar. Dit is te weinig (om achterstanden in te lopen), te duur (binnenstedelijke projecten leiden vaak tot onbetaalbare woningen) en te traag (nieuwe locaties, zoals A-12 zone zijn nog zeer onzeker). Waarom moet Rijnenburg met een kansrijke locatie voor grootschalige betaalbare woningbouw 15 jaar wachten? Het antwoord is men wil in Rijnenburg eerst een energielandschap realiseren. Een schijn-antwoord is dat ontsluiting te duur zou zijn en 15 jaar moet duren (zie verder).

“De gemeente ontwikkelt Rijnenburg om te beginnen als energielandschap en biedt daarbij ruimte voor sport en recreatie”, aldus de RSU 2040.

Ontwerpstudie verstedelijking Rijnenburg

Op initiatief van de coalitiepartijen is er 500.000 euro opzij gezet voor een Ontwerpstudie Verstedelijking Rijnenburg. De vooraf aangegeven opdracht was dat er eerst een energielandschap wordt gerealiseerd en dat toekomstige woningbouw niet eerder dan vanaf 2035 of 2040 nodig zou zijn. De definitieve studie wordt pas in het eerste kwartaal van 2022 geleverd. De besluitvorming hierover vindt dan pas plaats na de verkiezingen.

Vooruitlopend is er een Quickscan verstedelijking Rijnenburg gemaakt.

De Quickscan komt met een forse conclusie **over de hoge ontsluitingskosten voor Rijnenburg van minstens 4 miljard euro**. Volgens de Quickscan kan aansluiting van Rijnenburg op tram of lightrail pas worden gerealiseerd in aansluiting op het eerder geplande Wiel met Spaken. De kosten worden in de Quickscan deels op Rijnenburg verhaald. **Vanwege de noodzakelijke eerdere investeringen in het mobiliteitssysteem zou het volgens de Quickscan 15 jaar duren voordat grootschalige woningbouw van start kan gaan.**

Het Consortium Rijnenburg (Kopgroep) verwerpt deze conclusies. In zijn Reactie inzake de raadinformatiebijeenkomst Quickscan verstedelijking Rijnenburg dd.19 januari 2021 (link) schrijft de Kopgroep over de OV-ontsluiting: *“Het gaat daarbij om de aansluiting als spaak van het wiel en dus niet om het hele of halve wiel”*. Slechts een klein deel van de genoemd vier miljard zal dus op Rijnenburg kunnen worden verhaald. Het Consortium bepleit de aansluiting vanaf Papendorp naar Rijnenburg aansluitend op een eerdere aansluiting Papendorp naar Utrecht CS. Een andere (minst kostbare) optie is een aftakking van de bestaande sneltram in Nieuwegein naar Rijnenburg, zoals ook in de Quickscan wordt genoemd. Het Consortium stelt zich tevens op het standpunt dat woningbouw niet van de genoemde investeringen afhankelijk is en over 6 jaar van start zou kunnen gaan.

De Quickscan projecteert een fasering van de woningbouw:

- scenario 1 (zuidelijk gebied ten zuiden Nedereindseweg) 270 ha
 - scenario 2 (midden gebied ten noorden Nederleindseweg) 250 ha
 - scenario 3 (noordelijke gebied waar nu eerst een energielandschap is gepland) 350 ha.
- Van de 1035 ha in Rijnenburg wordt dus 870 ha. aangemerkt als in principe bebouwbaar. Reijerscop blijft voorsnog agrarisch (met wel drie geplande windturbines).

Bij scenario 1 en bij scenario 2 zou het dan gaan om 15.000 tot 23.000 woningen bij scenario 3 om totaal 30.000 tot 40.000 woningen.

Uit dit plaatje blijkt dat de geplande windturbines niet alleen de woningen in de eerste faseringen zullen hinderen en blokkeren maar bovendien zal het 20 tot 25 jaar duren voordat de bouw van laatste 15.000 tot 17.000 woningen kan worden gerealiseerd.

2.3 Het groen is verdwenen

Zoals uitgesproken in de genoemde motie van PS van 11-11-2020 vormen groen en recreatie één van de drie kern-elementen voor Rijnenburg en Reijerscop naast toekomstige woningbouw en duurzame energieopwekking. In het Appel Rijnenburg worden deze drie elementen ook genoemd als gelijkwaardige elementen in een integraal plan voor Rijnenburg en wordt in dit verband Rijnenburg opgevoerd als onderdeel van het Ring Park rond Utrecht. Wij hebben als BVRR steeds verwezen naar het Maxima Park in Leidsche Rijn als voorbeeld voor Rijnenburg en zien Rijnenburg als jongste zusje van Leidsche Rijn met als kern een Groen Lint vanaf de Nedereindse Plas via de Midden Wetering (waarlangs de gewenste roeibaan is gepland) naar Reijerscop.

Hoewel de roeibaan met een smalle strook groen nog wel is terug te vinden in de Quickscan is er in de Quickscan geen sprake van een volwaardig Park Rijnenburg. Men spreekt van een Barcode die een optelsom vormt van alle elementen die de stad vormen: *“elk bouwvlak vormt kwaliteit”*. Het groen en sport gebeuren is versnipperd over

buurt en bovenwijken. De *“barcode Groen om de stad wordt buiten het ontwikkelbare oppervlak van Rijnenburg gerealiseerd”* Men noemt *“het IJsselbos, Natuurgebied Hollandse IJssel en Reijerscop als kansrijke locatie”*. De Hollandse IJssel ligt in de Utrechtse gemeente IJsselstein. Deze gemeente heeft naar ons weten geen concrete plannen. Het groen om de stad wordt dus letterlijk op het bordje van de burens gelegd. Wij zijn hier dan ook totaal niet gerust op en pleiten voor een volwaardig park Rijnenburg als onderdeel van de te maken integrale planning voor het toekomstige groene stadsdeel Rijnenburg. Het ontwerpen van volwaardig Park vereist een visie die verder gaat dan een rekenkundige “barcode”. Als bewoners schieten wij hier maar weinig mee op.

3. Hoe verder?

Zoals wij in de vorige paragraaf hebben beschreven is er geen eensgezindheid over de feiten. Er is mogelijk ook sprake van politiek onwil om toe te geven dat het niet zo goed gaat. Zoals al eerder aangegeven moeten we nadenken over een integraal plan met de drie kernelementen (Duurzame energie, Groen en Recreatie en Woningbouw) die gelijktijdig in één integraal gebiedsplan worden opgenomen.

3.1 Integraal gebiedsplan

Wij hebben als BVRR wel degelijk een grote stap gemaakt in het participatieproces door te pleiten voor zonne-energie, hoewel wij weten dat bewoners in de polder ook met een zonnepark niet blij zullen zijn. **Een tijdelijk zonnepark** mits goed afgeschermd met een groen naar huidige bewoners (Heycopperkade en Ringkade), **is in onze ogen toch een goed compromis als dit een onderdeel vormt van een integraal plan**. Je kunt namelijk naast een zonnepark wel woningen bouwen. Dat kan niet naast mega windturbines, die binnen een straal van 10x de tiphoogte, geluidsoverlast en Laag Frequent Geluid geven met daaraan verwante gezondheidsrisico's.

Met een tijdelijk zonne-park is het ook mogelijk om een goed plan te leveren voor duurzame energie opwekking. Het levert meer dan twee keer zoveel duurzame energie op als het huidige plan van Rijn Energie c.s. Ook een zonnepark dient onderdeel te zijn van een integraal plan waarin dus ook wordt gekeken naar de twee andere kernelementen voor Rijnenburg: toekomstige woningbouw en groen. **Met een zonnepark in het noorden kun je heel goed de nodige woningbouw starten in het zuiden en het midden**. Het Maxima Park in Leidsche Rijn is pas gerealiseerd in de eindfase van de ontwikkeling van Leidsche Rijn. Na 20 jaar kan het zonnepark plaats maken voor de eindfase van het Park Rijnenburg en de laatste woningbouw in het noorden van Rijnenburg.

3.2 Provinciale omgevingsvisie

Aansluitend op onze zienswijze en inspraakbijdrage resumeren wij onze eindconclusies.

Woningopgave

Volgens de Omgevingsvisie moeten er in de gehele provincie tot 2040 tussen de 115.000 en 140.000 woningen worden gebouwd. Ongeveer de helft van deze ambitie zal moeten worden gerealiseerd in de stad Utrecht met opgave van 60.000 woningen. De omgevingsvisie zet in navolging van het Utrechtse College in op binnenstedelijke en randstedelijke woningbouw. **Dit gaat niet goed, zoals we hebben gezien.**

Opgave Duurzame energie

De Provinciale Omgevingsvisie stelt als doelstellingen voor 2040 energie neutraal te willen zijn en voor 2050 klimaatneutraal. Men spreekt van energie neutraal binnen de provincie afkomstig uit duurzame bronnen die staan opgesteld binnen de provincie. Echter, het Klimaatakkoord (2019) stelt in tegenstelling tot het eerdere Energieakkoord (2013) dat de

hoofdrol voor duurzame energie opwekking (60%) is weggelegd voor wind op zee. **Op land is er een keus tussen zonne-energie en windenergie die lokaal in de RES moet worden gemaakt. Draagvlak is hierbij een vereiste. Er is geen draagvlak onder omwonenden en grondeigenaren voor windturbines in Rijnenburg.**

Het merendeel van duurzame energie op land wordt opgewekt in bestaande projecten en projecten in de pijplijn. Toen koos nog 80% voor wind. Bij nieuwe projecten is de verhouding omgekeerd. Een meerderheid kiest voor zon. Volgens het Plan Bureau voor de Leefomgeving (PBL) is er een overaanbod van 52,5 TWh terwijl het doel is gesteld op 35 TWh. Het PBL verwacht bij nieuwe projecten geen substantiële toename van windenergie, maar dit vormt geen probleem om de klimaatdoelen te halen.

De Provincie stelt zich volgzzaam op achter de plannen van het Utrechtse College, hoewel de motie van de PS van 11-11-2020 juist oproept tot een integraal plan voor Rijnenburg. Hopelijk komt de Provincie terug van haar passieve opstelling. Wij roepen op tot een medebepalende regierol van de Provincie om te komen tot het gewenste integrale plan voor Rijnenburg.

Namens Buren van Rijnenburg en Reijerscop
Pieter van Veenen
www.bvrr.nu
burenvanrijenburg@gmail.com

N.B.

- BVRR is een belangenorganisatie van zo'n 10.000 omwonenden huishoudens (~20.000 burgers) In Utrecht, De Meern, Nieuwegein, IJsselstein
- Meer dan 90% ondersteunt het verzet tegen Mega Windturbines (enquête data)
- Petitie tegen mega windturbines inmiddels 2.500 keer ondertekend.
- 9% van de bewoners (1.800 mensen) zal o.b.v. wetenschappelijk onderzoek ernstige gezondheidsschade oplopen bij plaatsing van mega windturbines.
- De Planschade is becijferd op ten minste € 40.000.000,-
- Draagvlak is een vereiste in het kader van RES. Met deelname van slechts 1 particuliere grondbezitter en >90% lokale tegenstanders wordt dit uitgangspunt grof geweld aangedaan bij doorzetting plannen voor Windenergie.